

Bulteno

de Esperantista Klubo en Prago

Časopis Klubu esperantistů v Praze

N-ro 3/2021 (223) 9. 12. 2021

Aŭtuno kun Ĉestmír Vidman

Vidman kun sia edzino Jarmila (Foto el Podbrdské muzeum en Rožmitál pod Třemšínem)
La 31-an de oktobro pasis 100 jaroj ekde la naskiĝo de la poeto kaj esperantisto Ĉestmír Vidman (1921–2013). Okaze de tiu-ĉi jubileo nia klubo organizis solenan vesperon kun prelego kaj deklamado de poemoj. Podbrdské muzeum en Rožmitál pod Třemšínem dediĉis al la poeto unumonatan ekspozicion.

(Legu pli en la paĝo 5.)

EL LA ENHAVO

Kroniko de la jaro 2021	2
Aktualaĵoj	3
Ĉ. V. rememorigita en Rožmitál k. en Prago	5
Ĉestmír Vidman – život a dílo (M. Turková)	6
Výběr z básní Ĉestmíra Vidmana	14

O časopisu

Evidenční číslo: MK ČR E22980
Vydavatel: Klub esperantistů v Praze
Sídlo: Jirečkova 5, Prago 7
Vychází třikrát ročně
Kontakt: t.brichacek@seznam.cz
Redaktor: Tomáš Břicháček
Korektury: Pavol Petřík

Kroniko de la jaro 2021

- 07/01/2021** – interreta prelego de Petr Chrdle pri novaj libroj de KAVA-PECH
- 15/04/2021** – interreta prelego de Pavla Dvořáková „Surspure de d-ro Zamenhof en Varsovio“ – parto 1
- 16/04/2021** – aperis Bulteno n-ro 1/2021
- 26/07/2021** – interreta prelego de Pavla Dvořáková „Surspure de d-ro Zamenhof en Varsovio“ – parto 2
- 18/08/2021** – tradicia E-mentala aranĝo Helpu helpi
- 20/09/2021** – aperis Bulteno n-ro 2/2021
- 30/09/2021** – fondita kanalo de EKP en Jutubo (YouTube)
- 14/10/2021** – prezentado de Vlasta Pištíková pri Sicilio (*klubejo*)
- 25/10/2021** – EKP ricevis valorajn arĥivaĵojn post Jaroslav Šustr de lia familio
- 25/11/2021** – solena memoriga vespero okaze de la 100-a datreveno de naskiĝo de Čestmír Vidman (*klubejo*) – kun prelego de Tomáš Břicháček
- 09/12/2021** – aperis Bulteno n-ro 3/2021
- 15/12/2021** – Zamenhoftago – tradicia kunveno ĉe Esperanto-monumento en Vyšehrad kun tosto, torto, kantado kaj amikeca babilado

Zvláštní poděkování za toto „vidmanovské“ Bulteno patří paní Margit Turkové, která inspirovala jeho vznik a dodala k němu řadu textů.

Prosíme, nezapomeňte zaplatit klubové **členské příspěvky na rok 2022**. Výše ročního příspěvku činí **100 Kč**; pro studenty a seniory **80 Kč**. Můžete zaplatit osobně při našich schůzkách nebo bankovním převodem na **bankovní účet č. 2801096435/2010**. Při bankovním převodu uveďte raději svoje jméno. Kontakt: Jiří Mišurec, misuj@email.cz.

Termíny schůzek klubu leden – červen 2022

Leden: 6. 1., 20. 1. / Únor: 3. 2., 17. 2. / Březen: 3. 3., 17. 3., 31. 3.
Duben: 14. 4., 28. 4. / Květen: 12. 5., 26. 5. / Červen: 9. 6., 23. 6.

Kluba kanalo en Jutubo

Ekde la 30-a de septembro 2021 la Esperantista klubo en Prago havas sian kanalon en Jutubo. Ĝi nomiĝas Esperanto Prago kaj ĝi troviĝas en la ligilo: <https://www.youtube.com/channel/UCMltXqTwAGh5PkgYObqa6yA>.

La kanalo estas intencita kiel deponejo de diversaj prelegoj, beletraĵoj, amuzaj programoj, arĥivaj filmoj kaj aliaj interesaĵoj. En la estonteco ĝi povus oferti ankaŭ retan kurson de Esperanto por vasta publiko.

Vizitu la kanalon kaj vi vidos, ke jam hodiaŭ ĉeestas varispecaj videoj. Ĉiu povas helpi kun ĝia evoluo kaj espereble ĝi estos ĉiam pli riĉenhava kaj utila.

Valoraj arĥivaĵoj post Jaroslav Ŝustr

Tomáš Břicháček

En oktobro 2021 skribis al ni neatendite sinjorino Hana Ŝustrová el praga kvartalo Vnoř. Ŝi estas edzino de la nepo de nia iama prezidanto Jaroslav Ŝustr. Ŝi anoncis, ke lia bopatro Jaroslav Ŝustr, filo de „nia“ Ŝustr, ĉi-jare mortis kaj ke li postlasis ankaŭ kelkajn Esperantajn arĥivaĵojn post lia patro. Ŝi ofertis ilin al nia klubo.

Mi vizitis sinjorinon Ŝustrová la 25-an de oktobro en ŝia hejmo kaj transprenis de ŝi kun plezuro multajn interesaĵojn. Inter ili troveblas:

- bela albumo de portretaj fotoj de elstaraj pragaj esperantistoj el la jaro 1947 (kun priskriboj)
- granda kolekto de poŝtkartoj adresitaj al Ŝustr
- kadrita portreta foto de Ŝustr
- kadrita diplomo donita al Ŝustr de lia klubo
- kadrita diplomo donita al Ŝustr de Ĉeĥosl. Esperanto-komitato
- kolekto de libretoj „ŝlosilo“ en diversaj lingvoj
- antikvaĵa kulereto kun reliefo de Zamenhof.

Ĉiuj tiuj valoraj nun estas en la kunveno Ve Smečkách 25 kaj niaj klubanoj kaj gastoj povas trarigardi ilin dum kunvenoj.

Pri la filo de Ŝustr, Jaroslav Ŝustr junioro, oni eksciis, ke li estis fama aŭtovetkuristo. Liaj mallongaj rememoroj estis publikigitaj en retpaĝaro <https://www.ewrc.cz> en artikolo *Jarda závodník*.¹

¹ https://www.ewrc.cz/clanek/35717-jarda-zavodnik/?fbclid=IwAR1KBlbxkegWGNxXlqijBNFYtfWgqBlckZeB5atz5XjmHmdcUkV9_hCU550 [januaro 2021]

Supre vi povas vidi la menciitajn portretajn fotojn de elstaraj pragaj esperantistoj, kiuj troviĝas en la albumo dediĉita al Ŝustr en la jaro 1947. Estas samideanoj: Antonín Slanina, František Sviták, Anna Bárčková, František Čermák, František Landsman, Jaroslav Šustr, A. Fryšová, Tomáš Balda, V. Boháčová, Václav Lorenz, St. Jelínková.

JUBILEO DE ĈESTMÍR VIDMAN

Vidman rememorigita en Rožmitál kaj en Prago

La jubileo de Ĉestmír Vidman estis omaĝita unue en Rožmitál pod Třemšínem – urbeto, kie la poeto pasis gravan parton de sia infaneco kaj kiun li ŝatis. La loka muzeo „Podbrdské muzeum“ malfermis ekspozicion, kiu daŭris ekde la 27-a de oktobro ĝis la 30-a de novembro. La unuan tagon okazis vernisaĝa vespero, dum kiu estis ankaŭ prezentita la dramo „Johana z Rožmitálu – královna česká“ pere de Stanislava Hošková. Margit Turková, kiu helpis prepari la ekspozicion kaj partoprenis la vernisaĝon, skribas en Starto: „Tre ĝojiga estas konstato, ke la organizantoj respektis kaj ofte menciis la esperantistecon de Ĉ.V. kaj lian agadon ĉi-teme.“

La Esperantista klubo en Prago rememorigis la elstaran klubanon la 25-an de novembro per solena vespero kun prelego kaj kun deklamado kaj aŭskultado de poemoj. Ĉeĥa versio de la prelego jam troveblas en nia kanalo en Jutubo. Ankaŭ tiu-ĉi Bulteno estas parte dediĉita al la jubileo.

Margit Turková (dekstre) en la ekspozicio en Rožmitál (<https://muzeo.rajce.idnes.cz/>)

Čestmír Vidman – život a dílo

Margit Turková

„Handicapován od narození poznal jsem sílu básnického slova, které mi pomáhalo překonat všechny překážky a potíže. Báseň vzniká z jasu nebo z bolesti. V každém verši je kus našeho já.

Život je velká zodpovědnost. Pociťuji ostych, když mám vyjadřovat velká životní témata. Cítím nedokonalost svého vyjadřování. A přece se vždy znova pokouším najít nové odstíny v tónech a barvách slov, podoben tak bratrům hudebníkům a malířům.“

Čestmír Vidman

Verše psal už od svých studentských let. Učil se u českých básníků a nejenže četl jejich díla, ale s mnohými také navázal styky a stal se jejich kolegou.

Čestmír Vidman celý život pracoval v zahraničním obchodě. Jeho pílě a nadání pro cizí jazyky ho předurčily k tomu, že se stal vývozcem do mnoha zemí světa, zpočátku přesných nástrojů a měřidel, později kontrolních automatů pro ložiskový průmysl. Poznávání cizích krajů jej inspirovalo k tvorbě dalších básní. Nejčastěji byl v Sovětském svazu (17x), v Egyptě (14x) a v Japonsku (10x).

Básnickovy zkušenosti a dojmy z cest byly publikovány také ve formě reportáží nebo vyprávění. Už v roce 1965 vysílal Československý rozhlas pásmo o našich hudebnících hostujících v káhirske operě v Egyptě, později pak několikrát uvedl v brněnském Dominu Vidmanovy zážitky z pobytu v Japonsku. V letech 1998 až 1999 vysílala stanice Regina jeho zážitky ze zahraničí pravidelně.

Čestmír Vidman začal publikovat až v 70. letech jako 51letý. První vydanou sbírkou bylo Moře (50 výtisků) roku 1972. V 70. a 80. letech mu knihy vydávalo nakladatelství Josef Cipra v Kladně, hlavního ilustrátora dělal Vladimír Koukl. Několik knih vyšlo také v dvojjazyčné česko-esperantské zrcadlové verzi. S publikováním mu významně pomáhala přítelkyně esperantistka Ing. Margit Turková.

V novém století Vidman pravidelně publikoval v elektronické revue Chůdové kořeny a v letech 2002–2003 v nich představil významné zástupce české esperantské kultury: Eli Urbanovou, Josefa Rumlera, Jiřího Karena, Rudolfa Hromadu a Tomáše Pumpra.

Ze světa umění odešel Čestmír Vidman v roce 2013 s prací *Tři bardové*, věnovanou Karlu Havlíčku Borovskému (31. 10. 1821 – 29. 7. 1856), Janu Nerudovi (9. 7. 1834 – 22. 8. 1891) a Karlu Hašlerovi (31. 10. 1879 – 21. 12. 1941). Ze světa reálného odešel téhož roku (18. 10.)

BIBLIOGRAFIE

Tvorba Čestmíra Vidmana je pestrá. Najdeme v ní kromě jiných i básně s tématem ciziny, verše věnované nějaké konkrétní osobě, básnická PF, monodramata, prózu, články do tisku i díla psaná v esperantu.

POEZIE:

Moře – Josef Cipra, Kladno 1972 (50 výtisků)

Miska rýže – Josef Cipra, Kladno, 1974

– původně 100 výtisků, její elektronická reedice vyšla v roce 2001

Vteřiny slunečních hodin – Josef Cipra, Kladno 1976

Hra zvaná život (Ludo nomata vivo) – Poetická kavárna Viola, 1977 (Dvořák 2012)

– ozva na Vidmanovo hostování v proslulé Viole. Básně, aforismy, novoročenky.

Čím se líčíte, Ičíki – Leopold Čada, Ostrava 1979

Pod horou Fudži – Leopold Čada, Ostrava, 1980

Křížalami voní dálka – Kroužek bibliofilů DKP Vítkovice, 1981

Cestou – Josef Cipra, Kladno, 1986

Vyhlížení k domovu – Agentura HL-press, Praha, 1992

– nejrozsáhlejší, má 5 oddílů:

Pohlednice z Orientu (Japonsko)

Psáno na papyru (Egypt)

Výprodej snů (Španělsko, Itálie, Irsko, USA)

Daleko blízko (Rusko)

Dým z Ithaky (domov)

Darkovský záznamník – Malá divadelní společnost Kostým 2004

S poutnickou holí (Kun pilgrimbastono) – Petr Dvořák, Dobříš, 2008

– česko-esperantská verze, přebásnil Jaroslav Krolupper

Sedmnáct slabik (Dek sep silaboj) – Petr Dvořák, Dobříš, 2010

Laskavá fantazie Čestmíra Vidmana (Karesa fantazio de Čestmír Vidman)
– Petr Dvořák, Dobříš, 2010

Poutník K. H. M. – Petr Dvořák, Dobříš, 2010

Písně kosmické po 125 letech (na internetu, 2003)

Tři bardové – Petr Dvořák, Dobříš 2013

– dramatické texty a básně o třech Vidmanových oblíbených K. H. Borovském, Janu Nerudovi, Karlu Hašlerovi

PRÓZA:

Než padne mlha docela (Paměti a vzpomínky) – Petr Dvořák, Dobříš, 2006

– kniha vyšla k autorovým 85. narozeninám; uvádí v ní výčet svých služebních cest a poutavě líčí jejich průběh.

DIVADELNÍ MONOLOGY:

(Monodramata pro jednu herečku)

Sama mezi všemi (1985) – o zestárlé osamělé učitelce

Půlstoletí pod šminkou (1987)

– inspirace 50letou divadelní činností E. Seemannové

Tvář herečky (1989) – podle románu O. Scheinpflugové Karanténa

Já, Kunhuta, královna česká (1990)

Já, Eliška Přemyslovna, královna česká (1992)

Já, Alžběta Rejčka, někdy královna česká (1992)

Stopa Locacorten (1993) – zdramatizovaná detektivka Mileny Brůhové

Paní v erbu lvíce (1994) – o Zdislavě z Lemberka, léčitelce

Brala jsem drogy (1996)

Já, Johana z Rožmitálu, královna česká (2009)

Čtyři české královny a kněžna české literatury, Dobříš, 2011

– 5 historických monodramat; obsahuje Kunhutu, Elišku, Alžbětu, Johanu a Boženu Němcovou

VIDMANOVO DÍLO V ESPERANTSKÝCH PUBLIKACÍCH:

Niaj aŭtoroj sin prezentas al vi (*Naši autoři se vám představují*, 1980)

Kvarfolio (*Čtyřlístek*, 1985)

52 nuntempaj ĉeĥaj poetoj en 1000 versoj (*52 současných českých básníků v 1000 verších*, 1989)

RUKOPISY:

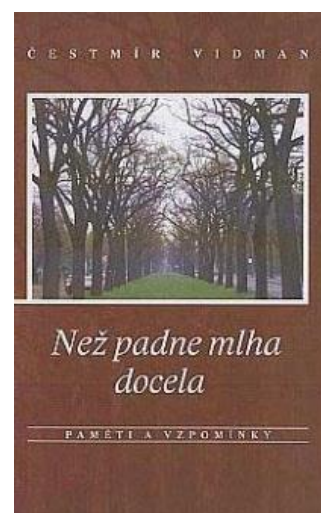
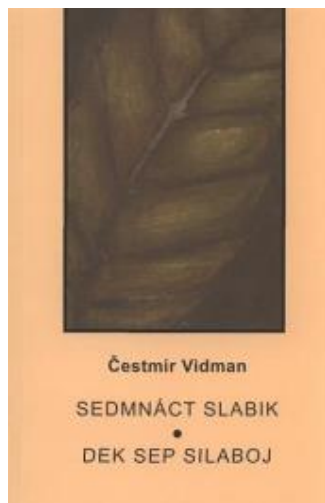
Darkovský záznamník (2003)

Notýsek ze Skokov (2004)

K. H. B. (2006)

Písně kosmické po 125 letech (2003)

Dům s bílou holí (2008)

Léta v domovĕ Palata

V této části přinášíme tři texty pojednávající o posledních letech Āestmíra Vidmana, strávených v domovĕ Palata pro zrakovĕ postižené v Praze 5, Na Hřebenkách. Autor v tomto zařízení pobýval od roku 2004.

Text Ā. 1 – Āestmír Vidman: *Rememoro* (2005)

En la HEJMO POR HOMOJ KUN MALBONA VIDKAPABLO (Domov pro zrakovĕ postižené) mi vivas jam unu jaron. Mi ne povis plene akcepti, ke la belega palaco vere estiĝos „hejmo“ ĝis fino de mia vivo. En la unuaj semajnoj mi vidis nur handikapitajn kunloĝantojn, kelkaj el ili estas tute blindaj. Mi ne pripensis, ke tiu ĉi domo havas sian historion kaj valoron, kiun al ĝi donadas homoj ĉi tie vivantaj.

Tion mi plene konsciis je la 13-a novembro, ĉi-jare, kiam estas rememorigita la **INTERNACIA TAGO DE NEVIDANTOJ**. El nia komunikilo *ZPRAVODAJ* mi prezentas la artikolon pri **Rudolf Krchňák**, kies 100-an datrevenon rememorigas tuta asocio de nevidantoj ne nur en nia lando, sed en la tuta Eŭropo, ĉar li aktivis ankaŭ en la eŭropa organizo. Estis li homo de l'eksterordinara intelekto, talento kaj multflanka eduko. Ĉiujn jenajn dotojn li uzadis por plene servi al tiuj, kiuj havis – same kiel li – malfacilojn rilate la vidkapablon. La agadon en la organizoj por nevidantoj li sentis kiel sian internan bezonon kaj moralan devon.

Rudolf Krchňák naskiĝis en la jaro 1905. Li estis nevidanto jam de sia naskiĝo. Sed dank'al bona hejmeca medio kaj senlaca helpo de sia patrino li sukcesis havi bazan edukon, kio en tiama tempo ne estis ĉe la nevidantoj tute kutima afero.

En la blindulejo li ellernis la metion **broŝisto**, kaj en sia libera tempo li studis muzikon. La muziko poste estiĝis kaj lia okupo, kaj lia ŝatata hobbio. Li estis instruisto de l'muziko, li estis aktiva muzikisto, li estis ankaŭ komponisto.

Kvardek jarojn li instruis la vid-handikapitan junularon kaj dum tiu tempo li ja edukis longan vicon da kapablaj muzikistoj.

Lia alia hobbio estis agado sur kampo literatura. Li dediĉis sian strebon por studado de vivo de elstaraj nevidantaj personuloj. Lia verko „LA NEVIDANTOJ – KONATAJ, NEKONATAJ“ gajnis eĥon eĉ internacian. **Rudolf Krchňák estis entuziasma propagandisto de la lingvo ESPERANTO, kaj ankaŭ en tiu ĉi fako li estis aktiva kaj respektata ĉe ni kaj eksterlande.**

La literatura aktivado de ĉi-eminenta homo estis ne nur faka, sed ankaŭ poezia kaj beletra.

Bedaŭrinde el liaj manuskriptoj estis eldonita nur „svelta“ libreto „**Kun**

blanka bastono“ (kiun eldonis la Helpiga asocieto de memstaraj nevidantoj, en la jaro 1948). El ĝi ni alprenas jenan poeziaĵon:

Ruce

*Rukama nemožno hvězdy a slunce si ohmatat
nemožno širé obzory horoucně pohladit
možno jen ve tmách po věcech neznámých
zatápat
jen abys nespádl můžeš se úporně zachytit.
A chceš-li kupředu jako disk vymrštit duši svou,
běda! Neb oči jsou křídla, však ruce jen berly jsou.
A přece vás, ruce mé, ptáci mí bezkřídlí, tak mám
rád
vzdor tomu, že dále kosmických vámi je
nemožno dosáhnout!
Vždyť vámi tisíce tesknících věcí lze polaskat,
ruce, snad jako vy bloudící, nalézt a k srdci je
přitisknout,
stiskem jich chvíli, jak svíčku na stromku vánočním
rozsvítit
aby zas bylo lze nad smutkem života radostně
vítězit*

Manoj

*Per manoj ne povas vi stelojn kaj sunon esplori,
ne povas vi vastajn foraĵojn ardege adori,
vi povas tenebre misterajn objektojn
diveni,
antaŭ ol glitfali je aĵoj obstine vin teni.
Sed se vi animon antaŭen elĵeti pripenas,
aĥ ve! Jen – okuloj ekflugus, sed manoj sinĝenas.
Mi spite vin, manoj sen birdaj flugiloj, tre
ŝatas
eĉ kiam vi, manoj, ne povas ĝis kosmaj lontanoj
vetremi!
Per manoj tenere mi milojn da aĵoj tuŝflatas,
eĉ manojn similajn povas elserĉi, al koro
alpremi,
kaj pro la manpremo min kiel kristnaskan
kandelon lumigi
por venki aflikton, por ree plezuran vivĝojon
venigi*

Traleĝinte tion, mi cerbumas pri la analogio, kiu en la homara vivo estas konstanta elemento.

Do, mi promenas sur la samaj koridoroj, kiel li, mi ŝatas Esperanton kiel li, mi estas poeto kiel li – mi eĉ poetas pri la samaj homaj kaj eĉ kosmaj aferoj kaj aĵoj, kiel li. Se ni estus vivintaj en la sama epoko – kiel ni komprenus nin reciproke!!

Ruce

Není na tom nic nenormálního
a nepřirozeného
Levá ruka vede od srdce
Pravou podáváme
A po bouři je spojuje
oblouk duhy
Co bylo dřív?
Slepice nebo vejce?
Pravá strana nebo levá?
Na levou stranu hrudi
se připínají medaile za zásluhy
Levá i pravá ruka
doplňují jedno tělo
Bylo jim dáno
aby byly spolu
A nemá přednost jeden ani druhý
Podávám ruku všem v celém světě
na planetě Země

Manoj

Tute ne estas tio nenormala
kaj nenatura
Maldekstra mano kondukas de koro
La dekstran ni prezentas
Kaj post ŝtormo kunigas ilin
ĉielarko
Kio antaŭis?
Ĉu kokino aŭ ovo?
Ĉu flanko dekstra aŭ maldekstra?
Sur maldekstran brustoflankon
oni alkroĉas meritmedalojn
Maldekstra eĉ dekstra manoj
kompletigas unu korpon
Ilia loto
estas esti kune
Kaj prioritaton havas neniun
Mi prezentas manon al ĉiuj
tutmonde
sur planedo Tero

La poemojn esperantigis Jaroslav Krolupper

Text č. 2 – Margit Turková: *Odešel básník laskavé fantazie (2013)*

18. listopadu byl by řekl (jako každoročně): „Tak zítra tomu bude 9 let, co žiju zde, v Domově Palata pro zrakově postižené, Na Hřebenkách...“ Tehdy musel odejít do péče tohoto domova pro seniory, protože jeho schopnost vidění i chůze se stále zhoršovala (před čtyřmi léty byl upoután na invalidní vozík). Ale jeho duševní vzepětí neochabovalo, možno říci, že „strom vydával zralé ovoce“.

Denně psal své „třukopisy“ (záznamový deník, básničky) na starém psacím stroji, který si přinesl ze svého celoživotního zaměstnání ve Strojimportu.

Jeho prsty byly s klapkami takřka „srostlé“, takže mohl psát popaměti. Pravda, v poslední době se už „nestrefoval“ tak přesně, a proto bylo potřeba i pomoci jiných, aby se jeho básničky, zejména ze života Palaty, mohly objevit v dvouměsíčníku Zpravodaj.

Tento svůj nový domov měl rád a vážil si ho, k jeho počtě psal svou každoroční P. F. („péefku“), což bylo součástí jeho publikační tvorby. Bylo tomu tak proto, že se upřímně zajímal o život každého, s kým zde přišel do styku; inspiračním zdrojem mu byl krušný osud ukrajinské či kazašské uklízečky, jakož i mladý život studentek sociální školy, které na Palatě praktikovaly. Mnohé z nich si odnesly básničku „šitou na míru“ své osoby, a jistě si ve svém srdci odnesly i silný dojem z tohoto laskavého člověka, který mladým rád vyprávěl svůj životopis. Však také první kniha, kterou v Palatě vydal, jsou paměti s názvem Než padne mlha docela. Díky Bohu, na jeho oči nikdy mlha docela nepadla, takže práce-spolupráce mohla pokračovat; až vydala svůj výsledek – celkem osm svazků. Sám se radoval: „Za 9 let mého pobytu v Palatě – 9 knih.“ (Ta devátá se připravuje, bohužel, už jen in memoriam). Přidejme je k devíti básnickým svazkům, které vyšly za jeho aktivního života (tj. „do éry Palaty“). Pro objasnění nutno dodat, že tyto „palatácké“ jsou odlišné; nejsou to jenom verše, ale i prózou zpracované – viz Paměti, a hlavně divadelní „monodramata pro jednu herečku“. Vlastně nyní už pro dvě herečky! Tento skromný, leč velmi vzácný muž byl dlouholetým dramaturgem profesionální herečky Evy Seemannové, a po její smrti (1999) je (byl!!) v téže úloze pro amatérskou herečku Stanislavu Hoškovou. Tématem těchto dramát jsou osudy velkých českých žen – např. čtyř královen (Kunhuta Uherská, Eliška Přemyslovna, Alžběta Rejčka, Johana Poděbradská), osudy žen osvícenských (Božena Němcová, Karolina Světlá, Eliška Krásnohorská), ale i „moderních“...

A také amatérští herci z okruhu jeho přátel zatoužili mít svá „monodramata“ – a bylo jim vyhověno: jako zatím poslední vyšla kniha Tři bardové (velcí čeští básníci).

Ještě něčím se odlišují „palatácké“ knihy od těch předešlých: několik z nich je zpracováno „zrcadlově“ – česko-esperantsky. Nemělo by být překvapením, že se vyznavač harmonie a mírumilovnosti stal hlasatelem těchto hodnot prostřednictvím mezinárodního jazyka. Protože jej sám dokonale neovládal (ale zato jiné 4 světové jazyky), výběr jeho veršů přebásňoval Jaroslav Krolupper (člen pražského E-klubu). Básník byl dojatý a hrdý na to, že se tímto způsobem dostala česká slovesnost, kousek české kultury do světa, i když jen do toho esperantského.

Text č. 3 – Úryvek z knihy *Lidé z Palaty* od Milana Zemana (2013)

Syn významného strojaře, inženýr ekonom a znalec světových jazyků, včetně esperanta, strávil skoro půl století na cestách po všech světadílech jako expert zahraničního obchodu. V Egyptě, Tunisu, Maroku a dalších afrických zemích, v USA a Kanadě, v zemích Jižní Ameriky, v Austrálii a Novém Zélandu, v Číně, Japonsku a ve všech zemích našeho kontinentu. A všude roznášel dobré jméno republiky, nehledě na to, že i jeho zásluhou měli, hlavně pracovníci přesného strojírenství, na dlouhá léta práci. Jeho zájmy byly od dětství mnohostranné. Už jako student publikoval verše, zajímal se o hudbu a při svých cestách po světě si rozšířil přehled o výtvarném umění. Přátelil se s řadou významných umělců a vědců. Jeho básně a publicistiku znají posluchači rozhlasu a účastníci besed o soudobé poezii, dokonce i návštěvníci poetické kavárny Viola, čtenáři novin i časopisů. V poslední době je mezi nimi pravidelný dvouměsíčník Palaty Zpravodaj. Za léta na Palatě nechyběl snad na žádném koncertu, besedě či diskusi. Se svým vozíkem přistává vždycky v první řadě a odjíždí jako poslední, protože si s účinkujícím nebo přednášejícím má pokaždé co říci. Na starém continentalu a pak na „Tetě Zetě“ a chevronu napsal už deset sbírek veršů, ale mnohem víc jich zatím zůstává v rukopise. Připravil texty pro divadlo jednoho herce a ve šťastném tvůrčím období na Palatě se jeho texty, díky redakční spolupráci Margit Turkové, rozrostly o rozsáhlou knihu vzpomínek Než padne mlha docela, o česko-esperantský soubor epigramů, o reflexivní lyriku a lyrické novoročenky Hra zvaná život nebo o knihu vzkazů – Ludo nomata vivo, a také pozdravů přátelům klasikům – Laskavá fantazie, esperantsky Karesa fantazio.

Výběr z básní

(Z rané tvorby)

Kdo by neznal ten mok známý,
(k dostání je v každém šenku),
který slastně smysly mámí,
ať ho džbán máš, nebo sklenku.

Ať jsi třeba blízko pláče,
jak okusíš toho moku,
vesel jsi a zpíváš, skáčeš –
Radost ve tvém oku.

Jak se jenom krásně pění
a jak svítí jasnou žlutí!
Nad půllitr piva není.
Každý vypije ho s chutí.

* * *

Vy chvíle zmámeného štěstí
když jezdíval jsem s tebou do Šárky
potkával druhé táty s ratolestí
ukrytou v hrdé kočárky

Co je tam za dětskýma očima
Co je tam v těch hlavách prosících o lásku
I v snění věnují se hrám
vedených hejny bělásků

A pak tam kdesi v podnebesí
dítě jen ze sna povzdechne si
a probudí se Táto kde jsi
hlásím se o svou procházku

Pocta Janu Nerudovi

Co bude až tady nebudu
nic vůbec nic
Jenom se uzavře kniha osudu
Dál bude v noci půlměsíc se usmívat
a ve dne slunce bude hrát
Co bude až tady nebudu
Tak rád bych potkal Jana Nerudu
Už na tom byl špatně s chůzí
a z domu tuze těžce scházel
jen když ho posluha doprovázel
A víte jak byl stár když zemřel tenhle kmet?
Jen dva roky přes padesát pět let
Ale co po něm zůstalo tu knih
(přes třicet svazků je ve spisech sebraných)
Přežívám ho už o čtvrt století
a jen pár mých knížeček se krčí v šupleti
Ale už stoupám vzhůru
výše a výše do azuru
A hned ho vidím na obláčku jak něco píše
zahlédnu na okraji
v připravovaném Nebeském zpravodaji
že tam doplňuje: vysaďte v kurzívě
omlouvám se že vyrušuji
zdravím uctivě
a pak se představuji
Říkám že jsem psával různé texty
v kvartě a kvintě a také během sexty
a že jsem absolvent malostranské Nerudovy reálky
To ho potěšilo Zasněně se dívá do dálky
jako by zas viděl rodnou Malou Stranu
kterou znal tak zblízka
Psal o ní povídky fejetony a lokálky
Asi se mu trochu stýská
A jak tak plujeme oblohou
sedám si mu u nohou
Ty nohy v Darkově by mu byli
určitě dokonale vyléčili
že by zas byl jako kluk čilý

Už zmizela Kampa labutě na Vltavě
Dívá se na mne přemítavě
A potom jako by ho napadlo něco právě
sundává cvikr na chvílinku
a obrací se ke mně usměvavě
Poslyš synku
my bychom mohli znova
zase pokračovat
v Písních kosmických
abychom neztráceli cvik
Hle mistr slova
a jeho učedník

Daleko

Ta úzkost
zajít v cizí zemi
jak zatoulaný pes

Je něco v nás
co stále rezonuje
s ladičkou domova

Střídáme melodie
ale ta nejdávnější
v spodních proudech zní

Harfa Vyšehradu
Akord základní

Malproksime

Tiu angoro
perei en fremda lando
kiel perdiĝinta hundo

En ni ekzistas io
kio senhalte resonas
laŭ agordilo de la hejmo

Ni variigas melodiojn
sed la plej antikva
sonas en la subaj fluoj

Harpo de Vyšehrad
Agordo elementa

(trad. M. Malovec)

Novoroční (P. F. 1980)

S pastýři postůj
na louce klinkající
Pohled' do očí
moudrých oveček
s výhledem žírným
do mírných rovin

Překroč strmé svahy
svátečním tichem
A věz že zem se točí
kolem prostých věcí
jako je rosa
a slunce

V kimonech

V motýlích barvách oblečená
nalévá čaj v ústraní sedá
s úsměvem perel bíle bledá
kamélií slunce ozářená
Pozpátku se vrací stále předkloněná
drobná něžná pilná čítanková žena

Karel Hašler

Čestmír Vidman

Brzy budou Vánoce a tak vzpomínám na své blízké, ale i na všechny ve své vlasti, kteří trpí pod nacistickou knutou. Vybavuje se mi můj život od raného dětství.

Narodil jsem na pražském Zlíchově před dvašedesáti lety – 31. října 1879. Rád toto datum vyslovuji také proto, že je to i den narození Karla Havlíčka Borovského. Toto osudové spojení mě stále povzbuzuje...

Tatínek i maminka pracovali v nedaleké sklárně. Byl to těžký život. Však maminka na to také brzy zemřela – plíce plné skelného prachu jí vypověděly službu. Abych se nezalknul bolestí, raději vzpomínám na to nejhezčí – na písničky, které si stále zpívala. Pak se o mě starala sestra Lojzicka, byla o dva roky starší. Táhli jsme vždycky za jeden provaz. Měl jsem ovšem i hodně kamarádů, se kterými jsem podnikal dobrodružné

výpravy do blízkého i vzdálenějšího okolí. Nejvíce nás lákala Císařská louka – ostrov na Vltavě, přímo proti Vyšehradu, kde se pravidelně konaly koňské jezdecké dostihy. Marně jsme pátrali po nějakém otvoru v plotě, kudy bychom se tam vetřeli. Uviděl jsem vjíždět do brány jakýsi povoz, naskočil jsem nad zadní kolo a... a vůz v té velké rychlosti vjel na kámen a já sletěl na zem. Bylo to zlé. Několik zlomených žeber, odvoz do nemocnice, kde jsem si pobyl několik týdnů. Otec se velmi rozzlobil a zakázal mi jakékoliv další výlety do Prahy.

To se změnilo v roce 1890. Prahu postihla velká povodeň; otec sám mne vyzval, abychom se šli na tu zkázu podívat. Byly to obrovské škody; voda strhla i jeden pilíř Karlova mostu. Od té doby jsem se mohl do Prahy vypravit sám kdy jsem chtěl. Vážil jsem si otcovy důvěry a samozřejmě, že jsem ji mnohokrát „zneužíval“. Od nás ze Zlíchova to byla do velkého města dobrá hodina chůze. Stalo se mi velkým potěšením jít podél Vltavy a toulat se po městě a postupně objevovat krásy staré Prahy. Rád jsem stoupal po staých zámeckých schodech k Hradu, prosmejčil všechna zákoutí – a vždycky skončil ve Zlaté uličce...

Anebo jsem vešel na strahovský kopec, do zahrady Kinských a odtud jsem obdivoval „Prahu panoramatickou“. A ještě jednu trasu jsem měl pravidelnou: na Staroměstské náměstí, uslyšet orloj, přeběhnout k Můstku, na Václavské náměstí – a nabral jsem směr k náměstí Karlovu. Vzal jsem to nejkratší cestou – Vladislavovou ulicí. Jednou – bylo to v roce 1891, všiml jsem si, jak se z jednoho domu belhá starý muž a snaží se dojít k nejbližší lavičce. Byl by upadl, kdybych mu nebyl přispěchal na pomoc. Velmi mi děkoval, ptal se mne, kdo jsem – tak jsem mu řekl své jméno, že je mi 11 let a že chodím do měšťanky. Ale tatínek že mne chce dát na rukavičkáře, to že je výnosné povolání. Ale mně se to nelíbí. Mám rád písničky a divadlo. Starý pán mne nabádal, ať že tatínka poslechnu, však on jistě chce pro mne to nejlepší. A potom se sám představil: Jan Neruda... „Pan Neruda! Vždyť já jsem právě dočetl Vaše Povídky malostranské. A moc se mi líbily!“. To ho velmi potěšilo, viděl, že mé zaujetí je upřímné a pozval mne, abych se za týden zase zastavil. U něj doma. Přivítala mne jeho hospodyně, paní Haraláková, abych chvíli počkal až pan Neruda dopíše fejeton. Pak mne pozval do pokoje, byl velmi přátelský, ale dosti neklidný – že ještě nejde poslíček, který má odnést fejeton do redakce Národních listů. Tak jsem se nabídl a tuto službu rád vykonal. Jan Neruda zemřel zakrátko po tomto našem setkání. Byl jsem na jeho pohřbu.

Po ukončení měšťanky, bylo mi 14 let, bylo nezbytno nastoupit cestu, kterou mi předurčil otec. Mé učení na rukavičkáře, v dílně na Malé Straně, zprostředkoval náš soused, sám v tom řemesle mistr. Ze začátku se mi to nelíbilo, ale pak jsem se stal pilným, ba dokonce vzorným učněm. Byl

jsem vybrán na lákavou zkušenou ve Francii. Pilně jsem navštěvoval přídatné přednášky o řemesle, jen abych ve zkoušce uspěl.

Osud tomu chtěl jinak. Měl jsem přítele Ryvolu, byl nadšeným divadelním ochotníkem. Scházeli se ve spolku zvaném Radoslav, na Novém Městě Pražském. Mockrát mne zval, ale nijak mne to nelákalo, dlouho jsem odolával. Vždyť jsem měl před cestou do Francie. Jednou jsem se však přece nechal přemluvit. Cestou se k nám přidala dvě děvčata – sestry Justovy, z nichž ta starší již měla s divadlem zkušenosti; a velmi zapáleně mi o nich vyprávěla. Chtěl jsem brzy odejít, ale vtom jsem byl požádán, abych aspoň pro dnešek zastoupil nepřítomnou nápovědu. Před premiérou hry Mlynář a jeho dítě onemocněl chasník – a zase mne uprosili, tentokrát na jeviště. Osvědčil jsem se a tak do osudové „třetice“ zbývalo jen jedno: v konkurenční divadelní skupině Okoř odešel první milovník, požádali tedy mne, ještě mladíka, o záskok. A já jsem neodmítl. Tím bylo rozhodnuto o mém dalším směřování – odborné přednášky pro Francii jsem zanedbával, zkoušky jsem neudělal – a tatíka tím velmi zarmoutil. Obor rukavičkářský jsem nedokončil, zato mne stále více přitahoval svět divadla. Jako osmnáctiletý jsem hledal uplatnění, přes novinové inzeráty – a dostal jsem odpověď z moravského města Jevíčka. Že mohu hned nastoupit. Neměl jsem odvahu to sdělit otcí do očí, proto jsem se rozhodl opustit domov bez jeho svolení, jen s vysvětlujícím dopisem a adresou mého působiště. Sestra Lojzička byla velmi smutná, ale měla přece pochopení.

Začátky byly velmi těžké. Jezdili jsme po různých moravských městech. V obuvi i prádle vlastním, v kostýmech vypůjčených. Stěží jsme se užívali. Škola to byla sice perná, ale pro mne nanejvýš užitečná. Hrál jsem různé role. Stalo se jednou, že jsem skoro zaplatil životem zmijí uštknutí. Když jsem se uzdravil – zcela bez rozloučení, lítosti – a jistě velmi nezodpovědně, jsem odešel k divadelní společnosti Dobrovolného, která byla proslulejší. Zlákala mě tam zejména moderní repertoár, o němž se povídalo. A tak jsme projezdili celou Moravu. Psal jsem domů, jistěže jen optimisticky, ale odpovídala jen Lojzička. Otec nikdy nepřipojil ani řádku. A pak jsme zamířili do Čech. Do Kladna. Jen kousek od Prahy. Zajel sem domů na Zlíchov a s rozechvělým srdcem jsem vstupoval do naší domácnosti. Lojzička se mi radostně vrhla kolem krku, ale otec zůstal rezervovaný. Když jeho hněv vyprchal, pozval mne ke stolu. Vyprávěl jsem jim o svých zážitcích, a že jsem sklídl potlesk za svou deklamaci básní Nerudových a Elišky Krásnohorské na národním večeru v Brně. Ředitel zemského divadla mi nabídl pohostinské vystoupení. Byl jsem u vytržení.

Ale musel jsem počkat, zda mne odvedou. Kytka v klopě mě nijak nepotěšila, ale naštěstí – pro herce byla vojenská služba zkrácená jen na

několik měsíců, které jsem „si odkroutil“ v severních Čechách. Nabídka do Brna stále platila – takže jsem z domova odcházel ve smíru s rodinou; i když mi otec požehnání nedal, přece jsem odcházel s jeho několika zlatkami v kapse. Lojzicka se postarala o mé další vybavení.

Brněnské zemské – národní divadlo! Ale jeho obstarožním vzhledem jsem byl poněkud zaskočen a zklamán. Ale bylo to kamenné divadlo!! Můj sen se splnil!! Repertoár byl pestrý. Uplatnil jsem se i ve zpívaných úlohách v operetě.

Pak se objevil „pokusitel“ Ryvola, že odjíždí do divadla ve slovinské Lublani, abych jel s ním. Podmínkou bylo ovládnutí slovinštiny. Nevděčně jsem opustil Brno. Ale podmínku v Lublani jsem nesplnil. Ve zpívaných operetách mi ještě bylo odpuštěno, ale v mluvených hrách... Obecenstvo bylo nespokojeno a já jsem musel uznat, že právem.

V tu dobu jsem se dozvěděl, že pražské národní divadlo přijímá herce pro hru o husitech, kde je zapotřebí nejméně 60 herců. Ihned jsem se přihlásil a přišel na zkoušku – do role Jana Roháče z Dubé! Nemohl jsem uvěřit svým uším – a co hůře, neuměl jsem si poradit se svým mečem. Ale pomohlo mi přátelské povzbuzení Eduarda Vojana... Byl jsem přijat, za každé představení jsem dostával plat 5 zlatých – a mohl jsem tatínkovi na oči. Už byl na mne hrdý. Syn v Národním divadle. To bylo na Zlíchově pozdvižení. S dalšími rolemi narůstala ve mně pýcha. Hned jsem si dal natisknout vizitky a ušít u divadelního krejčího několik obleků – na ty poskytovala správa divadla třetinovou slevu. S nedocenitelnou pomocí a radami Hany Kvapilové a novými přáteli, zejména s Rudolfem Dylem, zvládal jsem mnohé role a stal jsem se trvalým členem souboru Národního divadla, s dlouhodobou smlouvou a pevným platem.

V té době se v Praze objevil hudebník Rudolf Friml. Jako výborný pianista doprovázel na světových turné houslového virtuosa Jana Kubelíka. Pobýval delší dobu i v Americe, odkud si přivezl neocenitelné hudební poznatky a zkušenosti. Jeho hudební zjev doplňovala jeho půvabná a zajímavá sestra Zdena – taktéž klavíristka. Tato dvojice všechny v Praze zaujala, mne pak Zdena přímo okouzila. Pražské hudební obecenstvo je nadšeně přijalo na Žofině, kde se sourozenci předvedli Mozartovým koncertem pro dva klavíry. Bylo však třeba vydělávat na živobytí. Ale Rudolf se marně snažil získat místo dirigenta, či aspoň korepetitora v Národním divadle. Zdena musela vyučovat klavír. Sbližovali jsme se, cítil jsem, že ani já jí nejsem lhostejný, ale byla ke mně stále velmi rezervovaná. Chodívali jsme na oběd do nějaké malé hospůdky, často také na vycházky za Prahu – k Matěji nebo na Císařskou louku. Začal jsem se jí svěřovat se svými tužbami a uměleckým trápením, začal jsem o své lásce k Praze, která mi zněla ve staropražských písničkách, jak nám je zpívala maminka. Ale byl jsem Zdenou velmi schlazen. Lásku k Praze v srdci

nenosila, městský folklor považovala za úpadkový žánr, který však ve Vídni a v Paříži je na úrovni, kdepak by se s tím Praha mohla rovnat. Zde kvete jen buranství. Rozrušilo mne to odsouzení, které vyvolávalo mezi námi nesoulad, zlobil jsem se na ni – cítil jsem, že má pravdu! Vždyť v Praze se zpívají jen odrhovačky. A já jsem pro toto město nosil v srdci poklad – ale neuměl jsem jej vydolovat! Neměl jsem básnické nadání a neměl jsem hudební vzdělání. Rudolfa Frimla jsem pro své snažení nemohl získat – měl svého trápení s živobytím – a také s láskou, až moc. Trápil se láskou k Růžence, dceři pražského voňavkáře. Růženka se podvolila otcově vůli a odjela do Švýcarska. Pak se vdala. Ani moje láska ke Zdeně neměla konkrétních obrysů. Až jednou – nenadál jsem se toho setkání, na starých zámeckých schodech, během své obvyklé toulky Prahou. Rozpačitě jsem ji pozdravil – ale tentokrát ona byla rozhodná. Jaksi samozřejmě mne vzala pod paži – a pak naše toulka trvala dlouho do noci. Doprovodil jsem ji k Loretě, kde bydlela. Tam jsem ji políbil....

Od té doby jsem k nim docházel častěji. Když žáci odešli, vyťukával jsem já na klavír své neškolené melodie, které mi zvučely v hlavě, ale na které jsem těžko hledal slova. Ta mne napadala, když jsem se toulal staropražskými ulicemi, ale jak k nim najít správnou melodii. Měl jsem toho plnou hlavu právě tak jako Zdeny.

Ruce mi doslova „brněly hudbou“ od první chvíle, kdy jsem vzal do ruky kytaru. Bylo to ve veselém seskupení umělců, malířů, ale i vědců, které se scházelo v pivovaru U Fleků a vytvořilo si t.zv. „flekovskou akademii“ a jejíž název byl brzy změněn na „království zábavy a veselí“. Nebyli jsme žádní flamendři, i když jsme se často rozcházel nad ránem. Byl to náš „druhý domov“, který nám vyzdobil malíř Ladislav Novák svými freskami na celé stěny. Za spolupráce Karla Štapfera, šéfa výpravy Národního divadla. Najal je sám pan majitel tohoto slovutného hostince. Tolik si považoval svých hostů. Já, samouk na kytaru, dovedl jsem své kolegy i sebe už potěšit písničkami, které konečně tady nacházely posluchačské pochopení. Napsal jsem několik textů k písničkám, jen jsem je neuměl doplnit melodií. Pak jsem potkal skladatele, který tyto texty zhudebnil. A pak i nakladatele, který je vydal. A pyšně jsem je ukazoval Zdeně. Přijala je s opovržením. Její mínění o pražském folkloru se nijak nezměnilo. Bylo to zklamání pro mne – a já byl zklamáním pro ni, jak se zdálo. Jak ušlechtilý výtvar byly Závišovy písně, které zhudebnil její bratr Rudolf Friml, a které našly mezi zasvěcenci velký ohlas. Ale velké „živobyetí“ to pro něj neznamenal.

Rozvzpomínal jsem dneska na věci, které tehdy ani nebyly na venek podstatné. Tránilo se jimi jen mé srdce a má duše. Vždyť na živobyetí jsem si vydělával divadlem. Na toto mé povolání byla Zdena hrdá, cítila, že jen v něm bychom mohli dosáhnout společenského uznání. V tom jsem s ní

samozřejmě souhlasil, i když o ruku jsem ji ještě nepožádal. Byl jsem váženým členem naší Zlaté kapličky a toto své postavení jsem nijak nezneužíval. Ani nezanedbával. Dostal jsem příležitost k mnoha krásným rolím, lidé „chodili na Hašlera“. Do své role Romea jsem vložil svou stále se prohlubující lásku ke Zdeně.

Docházet v noci na Zlíchov bylo velmi únavné, a proto jsem i dnes, v tak smutné době, vděčen svému příteli a kolegovi Rudolfu Deylovi, že mi ve svém bytě přenechal jeden pokojík; kde jsem mohl nejen spát, ale i hrát si na klavír, který si dal přivést z Plzně. U Rudolfa jsem obdivoval jeho pořádkumilovnost – a také velkorysost a laskavost, se kterou vydržel moje neumělé drnkání, i vyslechl moje tužby a trápení tvořit staropražské písničky.

Musím se zde přiznat, jak jsem jednou selhal...

Byl jsem zván „do nóbl společnosti“ – a jeden takový večírek se protáhl až do rána. Rozjaření kumpáni mne nepropustili dříve; bylo to ve Vokovicích, tudíž daleko od centra města a já jsem se včas nedostavil na zkoušku, která byla v 10 hodin dopoledne. V divadle to poprvé spravila pokuta – řádná ostuda. Ale u Zdeny jsem tak snadno nepochodil. Týden jsem marně zvonil u jejích dveří. To Ruda Deyl musel za mne slibovat, že už se to nikdy nestane. Pro Zdenu to bylo neblahé tušení – neboť tento slib Rudolf nedodržel – protože jsem ho nedodržel ani já...

Nicméně ani tato příhoda nepoškodila můj kredit u divadla, které po 6 letech ocenilo mou práci dlouhodobou smlouvu se zajištěným dobrým platem. To bylo začátkem roku 1908. To také bylo prvním předpokladem, že jsem mohl požádat Zdenu o ruku. Nejvyšší čas k tomuto kroku. Bylo mi skoro 29 let.

Naše svatba se konala na jaře toho roku, načež jsme se usadili v bytě v Ostrovní ulici č.1. Moje gáže mi již dovolovala tento byt pronajmout a také jej zařídit tak, aby to byl náš první, útulný domov. Dostalo se mu pocty přítomností mých kolegů z divadla, v čele s jeho ředitelem Šmoranzem, i režisérem Kvapilem. Neméně důležitou osobností byl i vydavatel Urbánek, který teprve nyní projevil náležitý zájem o mé písně, které jsem mu již byl před nedávnem poslal. Teď jsem je nazval písně tulácké. Jeho zájem je vydat byl pro mne velkou radostí; ale nebyla bez poskvrny: při podpisu smlouvy jsem převrátil kalamář – snad se tak stalo trémou pod nesouhlasným a nespokojeným pohledem Zdeniným. Tenkrát mi samozřejmě ani na mysl nepřišlo, že tato „makule“ bude znečišťovat celé mé písničkaření. Tenkrát jsme byli všichni šťastni. Neboť byli u nás i moji nejdražší ze Zlíchova – sestra Lojzička a již 70-letý otec. Zdenka byla však smutná, protože jediný člověk drahý jejímu srdci – bratr Rudolf, odjel znovu za moře. I přes famózní úspěch své opery Rose Mary

se v Praze nemohl uchytit tak, aby zde měl zabezpečen materiální život a mohl založit rodinu.

Praha tenkrát žila šantánem. V restauraci U slona předváděli svá čísla kumštýři tohoto žánru. Nemohl jsem odolat jejich přizvání. Do hudební vědy mě, na mou žádost, zasvěcoval náš divadelní kapelník. Hru na kytaru jsem již ovládal. Půjčoval jsem si ji z divadla a zdokonaloval se doma. Byla to ta pravá společnice pro mou toulavou náuru. Když jsem v šantánových divadlech poprvé předvedl svou písničku „Po starých zámeckých schodech“ a „Večer za strahovskou branou“, byl jsem překvapen, jakou odezvu to mělo. Snad do srdcí posluchačů přešel můj milostný žár a zážitek, o který jsem se přece jen podělil s kolegy z divadla. Trochu legrace na můj účet jsem snesl – vždyť odrážel chvíle mého velkého štěstí... Posluchači mě přijali s potěšením, a já jsem se zase s respektem a úctou seznamoval s jinými umělci, kteří dodnes nejsou zapomenuti v české kultuře. Za mnohé jmenuji jen Artura Longena a jeho ženu – vynikající zpěvačku a herečku Xenu Longenovou, která však brzy opustila toto slzavé údolí. Ten první večer jsem uléhal s úsměvem. Kdybych byl věděl, že takových mnoho nebude. Myslel jsem, že toto výsluní života bude trvat věčně. Měl jsem pěkný byt, milující manželku. Z bytu jsme dostali výpověď, ale vzápětí jsme dostali jiný, ten nejkrásnější: pronajal nám jej mlynář Trnka, na Novotného lávce. Jedněmi okny jsme koukali k Národnímu divadlu, druhými k Hradčanům. Brzy se nám zde narodil první syn, Karlík. Bylo to roku 1909. V divadle jsem měl stále větší role a stále lepší renomé. Avšak Zdena začala být nespokojená. Plnila vzorně úlohu domácí paní, ale její umělecká duše strádala. Rozhodli jsme se uspořádat koncert, doprovod jí nabídla harfenistka Mařáková. Nezbytnou slavnostní garderóbu jsme pořídili u naší divadelní garderobiérky. Zdena začala velmi pilně cvičit na klavíru. Naše úmysly a předpoklady se však nenaplnily: harfenistka Mařáková byla vynášena do nebe, klavíristka byla brána jen jako doprovod a kritika se o ní ani nezminila. Tuto jizvu jsme se snažili zahladit uspořádáním koncertu samostatného, ve vlastní režii. Propagace pořadatelů byla tak nedostačující, že se koncert minul účinkem. Zdena v Praze neprorazila. Byla-li dříve nespokojená, byla nyní nešťastná. A k tomu jí přibylo starostí o rodinu, neboť se nám narodil další synek, Zdeněk, kterého jsme podomácku zvali „Gino“ – a takto je znám po celý svůj život.

Snad jsem se k ní v té době choval nevděčně a málo pozorně, takto o tom už dávno přemítám, protože tím nedorozuměním a neporozuměním byl už poznamenán celý náš další život. Kdež bych to byl předpokládal – plný fanfarónství, všude mě vítali s otevřenou náručí, „Praha mi patřila“...

Z knihy Tři bardové (2013)

B U L T E N O
de Esperantista Klubo en Prago
Časopis Klubu esperantistů v Praze
Redaktor: Tomáš Břicháček

Vydavatel:

Klub esperantistů v Praze

pobočný spolek Českého esperantského svazu, z. s.

IČO 66004322

C/o Jiří Mišurec

Jirečkova 5

170 00 Prago 7